

[Gunner Baunsgaard.]

havnen er utålelig, og god vilje gør det ikke alene, der må handles.

Det er rigtigt, at der er to grupper af problemer: kystsikring og besejlingsforhold. Problemerne omkring Esbjerg tager jo et væsentligt indhug i det beløb, som ministeren nævnte, de 9 mill. kr., og det mindsker jo beløbene i meget væsentlig grad til at klare de påtrængende problemer ved Hvide Sande og Torsminde med hensyn til besejlingsforhold.

Vestkystens beboere, vestkystens fiskere, forventer, at der nu fra folketingets side, fra ministerens side, sker noget effektivt. Det kan ikke klares på stedet, hverken privat eller kommunalt, der må ske noget fra centralt hold. Det drejer sig om erhvervslivet, det drejer sig om turisterhvervet, det kan være egnsudviklende, og det kan blive gavnligt for hele samfundet. Der må handles, hr. minister.

Lütken: For den befolkning, der lever ved Jyllands vestkyst, har der altid knyttet sig stærke følelser til havet. Det var på én gang erhvervsmuligheden og grundlaget for mange familiers eksistens, men det var også fjenden, der til stadighed krævede sine ofre, den fjende, man måtte holde i skak, hvis man skulle bevare sit hjem og sine jorder.

Langs vestkysten er der mange vidnesbyrd om denne stadige kamp mod havet. I den sydlige del af landet er der mindstøtter, der viser, hvor højt stormfloden er gået i de forskellige stormflodsår. På strækningen fra Blåvand til Skagen kan man møde folk, der fortæller om, at de gik i skole derude mellem revlerne. På Fanø kan man endnu se bolværker i Sønderho, der viser, hvor der i sin tid var havn, men hvor der nu er fast land på grund af tilsandingen.

Alle kyster ændrer sig, men nogle gør det i langt hurtigere tempo end andre. Store dele af vestkysten er undergivet meget hurtige forandringer; en del af disse forandringer kan man leve med, andre må man gribe ind over for, fordi det menneskelige samfunds forudsætninger er afhængige af, at der er rimeligt stabile forhold på kysten.

Jeg skal her beskæftige mig med nogle problemer, der vedrører især kyststrækningen fra den dansk-tyske grænse til Hvide Sande; det er dér, jeg kender forholdene

bedst, og jeg regner med, at der så er andre — og det er der jo — der tager sig af de nordligere dele af vestkysten.

Fra grænsen til lige syd for Esbjerg er landet sikret mod havet ved diger, diger, som er meget gamle, og som man derfor stadig må vedligeholde. Spørgsmålet om, hvorvidt vedligeholdelse er tilstrækkeligt, kan man sådan set nemt besvare med et nej; der må ikke blot vedligeholdes, der må foretages udbygninger og forbedringer. Det følger allerede af, at der sker en stadig hævnning af vandspejlet. Det medfører, at et dige, der tidligere sikrede mod gennembrud i 50-100 år, i dag måske kun sikrer mellem 20 og 30 år. Alene fordi vandspejlet hæves, må der altså stadig ske forbedringer af digerne.

Men det er yderligere klart, at da der flere steder bag digerne sker en udvidelse af erhvervslivet og befolkningens bosætning, som giver sig udslag i betragtelige investeringer, må den sikkerhedsgrænse, man hidtil har kunnet acceptere, ændres. Der må være et rimeligt forhold mellem det, der ofres på at sikre baglandet mod stormflod, og det, der skal sikres. Dette bevirker, at man ikke skal have samme sikkerhedsmargen over hele den digesikrede kyst.

Rent faktisk er det vel i dag sådan, at der er meget store værdier bag ved Højer-Tønder-diget og knap så store bag Ribe-diget, idet Ribe by må formodes at være uden for farezonen. Alligevel er det vel sådan, at den sikring, diget ved Tønder-Højer afgiver, er alt for ringe. Det anslås vist af teknikerne, at man har sikret sig mod et gennembrud for en ca. 30-årig periode, men sikkerheden burde være meget højere, mindst 100 eller 200 år, eller faktisk sådan, at man sikrede sig mod enhver eventualitet, ikke mindst fordi den planlægning, der sker, og den placering, der sker af industri, ikke tager noget hensyn til, om det er høje eller lave arealer, og den derfor i vidt omfang bliver lagt på de laveste arealer.

Man behøver vel næppe i det vestligste Sønderjylland at frygte noget, der ligner en Hamburgkatastrofe, sådan som vi havde den i 1962, som kostede adskillige menneskeliv. Man har, så vidt jeg da er underrettet, i hvert fald tekniske muligheder for at redde alle, der vil reddes; der findes jo folk, der ikke vil reddes, det så vi i fjernsynet ved Mississippioversvømmelserne, hvor nogle